

אל־סאדאת ישב במלון „המלך דויד” בירושלים וראה את נאומו בכנסת בטלוויזיה הישראלית * אל־סאדאת: „איך קיבלה גולדה ריישיון להוראה כשהיא מגלה בורות כה רבה בענייני המרחב?”

אל־עריש—ראסי־מוחמד). הנשיא אסד אמר לסאדאת: „כבוד הנשיא, אני בטוח שהמידע שלי נכון, ואני מצטער שאיני יכול להאמין לדברייך.”

סלע שאין להזיזו

כך לא הצליח אל־סאדאת לשכנע את חאפס אל־אסד. סאדאת הבין כי כך רגיל הנשיא הסורי לחשוב ולקבל החלטות. הוא מגיע לכל פגישה, כשעימו „תוכנית מוכנה”, שאותה הוא מציג כסלע שאין כל תיקוה להזיזו ממקומו. לא חשור בות כל ההוכחות המפריכות אותה. האם זה נובע מחוסר־האמון הטבוע בו? האם בגלל הלקה הסובייטי שלמד? האם אסד חושש כי כל ועידה, שישתתף בה, תיכּי של? האם הסיבה היתה שהוא רצה כי היוזמה העיקרית בהפרדת־הכוחות תצא מדמשק, ולא מקאהיר? האם היתה זאת התחלה של הדחייה הערבית את השלום והמאמצים שמשקיעה מצריים להשגת תי־אום עם ארצות־הברית, ומאחוריה ישראל? ההחלטה הבולטת בוועידת הפיסגה בי־רבאט קובעת, כי אשׁף הוא הנציג הלגיי־טימי היחיד של העם הפלסטיני. בי־1974 הוקמה ועדת־המישנה שהיתה מורכבת מסאדאת, חוסיין, חסן, אסד ועראפאת. אלה נתבקשו לגשר על פני פער אי־האמון ההולך ומתרחב ביוזמתו של הנשיא אסד, ובתמיכת הפלסטינים.

לפני פתיחתה של ועידת־רבאט שוטט הנרי קיסינג'ר בין הבירות הערביות, בי־נסותו לעודד הסכם להפרדת־כוחות בכל החזיתות, ובכלל החזית הישראלית. בתמרי־רה הבטיח כי הכוחות הישראליים ייסוגו, ושיושג איזור מפורז גם בגדה המערבית.

קיסינג'ר: „נמאס לי!”

הפלסטינים חששו שמא יפעל הי־מלך חוסיין לברו להשגת פיתרון, ול־פיכך התקבלה ההחלטה כי אשׁף הוא

الستار الذي ارتفع في الرباط ونزل في عمان!

□ **عندما قال كيسينجر:**
خذوا شيئا وتخانقوا بعد ذلك

□ **عندما قال السادات:**
نعم نأخذ شيئا ونرفع علمنا

הנותרת של מאמרו המתק של אניס מנצור בשבועון אקטובר אומרת: „המסר שעלה ברבאט — ירד בעמאן. קיסינג'ר אמר: החזירו לעצמכם שעל אחד של אדמה, ואחר־כך התנצחו ביניכם. אל־סאדאת אמר: אני מסכים, ניקח פיסת־אדמה (בגדה) ונניף עליה דגל!”

זאת אניס מנצור איש־סודו של הנשיא אנוור אל־סאדאת, כתב מאמר זה אחרי צאתו מפגישה עם הנשיא המצרי, ואין ספק שהוא מכוסם על פגישה זו. המאמר מוגה הרבה מן המתרחש בעולם הערבי, ועל יחסיו של אל־סאדאת עם ראשי סוריה, ירדן ואשׁף. מבחינה אקטואלית, מעניינת במיוחד נישתו השנויות של אל־סאדאת ל„אוכציה הישראלית” של מיפלת־העבודה, ודבקתו ברעיון הישליטה של הפלסטינים בגדה המערבית וברצועת־עזה. מעניינים גם דבריה־שבח זהירו קיסינג'ר, שבאו על רקע האפי־שרות שהוא יחזר ענייני ממשלת רגן למפת המשא־המתן.

הנשיא אנוור אל־סאדאת מאמין כי ועידת־הפיסגה ברבאט (במארוקו) מהווה נקודת־מיפנה בפוליטיקה הערבית וכי בעיות רבות, שהועלו באותו כינוס, יותירו את מישקיעיהן לתקופה ארוכה. הנשיא סאדאת אף מאמין כי מה שאירע בוועידת רבת־עמון, לפני שלושה שבועות, איננו אלא תוצאה רחוקה והמשך ישיר לוועידת־רבאט.

הנשיא אל־סאדאת סבור כי חוטים רבים בארצו הפרוים של האגמה הערבית החלו להיקרע בוועידת־רבאט. לפני מועד ההתי־כנסות בא המלך חוסיין לאלכסנדריה ונפגש עם הנשיא סאדאת. הם קיימו ישי־בה ארוכה בקיץ 1974, ותוצאות השיחה נתפרסמו בגילוי־דעת שהדגיש את ההב־נה ההדדית השוררת בין מצריים לירדן. בהודעה נאמר כי הגדה המערבית היא „פיקדון” של ירדן, כשם שרצועת־עזה היא „פיקדון” של מצריים. כיום מן הימים, כפי שאומר המשורר, ישוב הפיקדון לידי בעליו.

„התבייש לך, חאפס!...”

היה זה שינוי במחשבתו של חוסיין, אחרי שסבר, המלך עבדאללה, הצי־היר כי ירדן היא ציפור בעלת שתי כנ־פים, האחת במערב נהר־הירדן והשניה במזרח הנהר. הציפור תהיה קצוצת־כנ־יים, נשבע עבדאללה, אם אחד מאבריה יישר. לפיכך השתלט המלך עבדאללה על מערב־הירדן, האיזור שהמלך חוסיין הכריז עליו כעל „פיקדון”. הנשיא אל־סאדאת והמלך חוסיין הכ־ריו באותו מעמד, שחייב להיווצר קשר בין המדינה החדשה, הפלסטינית, לבין ירדן, ואין מנוס מהכרזה כזו לפני הלי־כה לזינוה. לעימות משותף עם ישראל. יאסר ערפאת אף הוא נתן את הסכ־מתו לכך לפני המלך חוסיין למצריים. אולם כאשר התפרסמה ההודעה ועשו הסורים והפלסטינים והחליטו בי־גיהם לצאת בהתקפה על הנשיא סאדאת ועל מצריים, נגד „ההסכמים החשאיים”

שנותהדר להחסיין

הנציג הביילעדי והלגיטימי של העם הפ־לסטיני, קיסינג'ר נהג להסתובב בין הבי־רות, לשמוע, לדבר, להעביר השקפות ול־קרב בין עמדות. יכולתו לפשר עלתה על הסבלנות שלו. כישרונו התבטא בתפיסת נקודות ההסכם מהר יותר מאשר את נקר־דות־המחלוקת. הוא הצליח לשכנע את כל הצדדים שהוא פועל לטובתם, וכך זכה באמונם של כל הצדדים. באחת הפעמים אמר קיסינג'ר לנשיא אל־סאדאת: כבוד הנשיא, אני אדם בעל סבלנות ארוכה. יש לי כושר עצום לשאת בקשיים. נכון שהייתי מרצה באוניברסיטה ודיברתי על הומון כשהסטודנטים מקשי־בים לי, אך בבילוגים הללו בין הבירות הערביות אני דומה לאותו תלמיד הרוצה ללמוד יותר ויותר. לפיכך אני מקשיב, מנסה להבין בשיא הסבלנות, הכנות ותחור־שת־הסכנה. „אומר לך בגילוי־לב: מאסתי בתפקי־די. אני יודע בדיוק מה אתם רוצים. אתם רוצים את האדמה? קחו אותה. יש לכם חילוקי־דיעות בנידון? קודם עליכם לה־גיע להסכמה, ואחר־כך קחו את האדמה, ורק בשלב מאוחר יותר תדונו בחילוקי־הדיעות. קחו כל שטח שהוא, בכל זמן שהוא, ובמהירות, ואת חילוקי־הדיעות תיישבו בניתוחא.”

הטעם הטוב כאשר הכריז במדינות המפ־רץ שקיים הסדר חשאי בין מצריים וישר־אל, וכי סוריה חייבת לגלות את כל הפרטים כדי לקבוע את עמדתה. לפיכך, כפי שאתה יודע, נתתי הוראה לשגריר בדמשק לנתק כל קשר עם שריהחוף שלך. עבד־אל־חלים ח'דאם. שיגרתי לך מיברק בעניין זה. הייתי צריך לנתק את יחסי עימך, שכן נמאסו עלי כל החשדות והטלת הספקות בכל הישג. למרות ש־הייתי כן וגלוי־לב עימך, ודיווחתי לך על כל פעולה הרבה לפני מועד הביצוע, במהלך הביצוע ומייד אחריו, ההיסטוריה של היחסים בינינו מאשרת זאת.”

הנשיא אל־אסד הרכין ראשו ולא השיב. אל־סאדאת שב ואמר: „אני מדגיש שלא היה כל הסכם ביני ובין הד' קי־סינג'ר על דבר מעין זה. אילו היה כזה, היית אתה יודע על כך לפני כולם. כיום, כל מה שאני עושה מתרכז בנסיון להגיע להפרדת־כוחות שניה, וטרם הגעתי ל־תוצאה.”

הנשיא אל־אסד אמר: „אבל אתה הס־כמת לנסיגת הכוחות הישראליים אל מאחורי קו אל־עריש—ראסי־מוחמד. (הערה של מנצור: באותו זמן אמר הד' קיסינג'ר, בראיון לטיים ולניוזוויק שקיימת תוכנית לנסיגה אל מאחורי קו

להסכם עם האמריקאים — על מה?” אל־אסד: „שתיקת את קו אל־עריש—ראסי־מוחמד.” אל־סאדאת: „כיצד אתה אומר דברים כאלה, יא חאפס? אתה הרי יודע היטב שסיימנו את הפרדת־הכוחות הראשונה בחזית המצרית והסורית גם יחד. עכשיו אני מנהל שיחות לגבי הפרדת־הכוחות השניה. אילו הייתי מגיע להסכם לגבי קו אל־עריש—ראסי־מוחמד, כלומר, שלר־שת ריבעי סיני, הייתי משיג לך גם שלי־שה רבעים מן הגולן, אל תשכח שאני הייתי זה שהשיג עבורך, בהפרדת־הכ־חות הראשונה, את האדמה שנסוגות ממנה, ואתה הצלחת להוסיף גם את קו־נייטרלה!”

הערה של מנצור: סוריה מסרה על נפילת קוניטרה 19 שעות לפני שזו נפלה באמת, כדי לחפות על שערורייה ובגידה, זאת כאשר הנשיא אסד שימש כשר־ההגנה בממשלת מוסטפא טלאס. הם הרשיעו את השרדן האומלל שמסר את ההודעה, והוציאוהו להורג.)

הנשיא אל־אסד אמר: „זהו המידע הי־עומד לרשותי, ואני בטוח בדבריי!” אמר סאדאת: „התבייש לך, יא חאפס! לא מתאים לך לאמר דברים כאלה. אפי־לו שריהחוף שלך, ח'דאם, עבר את גבול

ו„בגידתה בעולם הערבי”. לאחר מכן תקפו גם את המלך חוסיין, לפני שאנוור אל־סאדאת נסע לוועי־דת רבאט, שיגרה סוריה שליח מיוחד כדי לשאול את הנשיא סאדאת אם הוא מעוניין בתיווך כדי לפייס בינו לבין הפלסטינים, כאילו אין לסוריה כל עניין בדבר. הנשיא סאדאת הודה לסורים ו־אמר שאין לו צורך בתיווך כזה, אילו רצה, היה יכול להתייצב לפני הפלסטי־נים בכל עת. אל־סאדאת אמר לשליח הסורי: ניפגש כולנו ברבאט. כל הצד־דים יציגו את עמדותיהם ואת הישגיהם. לא אסתר דבר מאיש. לפני שהמלכים והנשיאים נכנסו אל אולם־הוועידה, הופתע הנשיא סאדאת לשמוע את חאפס אל־אסד האומר לו: כבוד הנשיא, אני רוצה להיפגש איתך באחד החדרים לישיבה מיוחדת, לפני הישיבה הכללית. סאדאת השיב: מצדי אין כל מגיעה לכך. להיפך, זה עדיף, יש לי מה לומר לכם בתגובה על מה שאני קורא בעיתונים שלכם ושומע ברדיו הסורי. אחרי שישב והתרווח בכיסאו, שאל הנשיא אסד בקול שקט: „האם הגעת להסכם כלשהו עם האמריקאים?” אל־סאדאת השיב בשאלה: „הגעתי